

Kemisk industribyggnad vid X-vägen totalskadades vid en brand onsdagen den xx-xx-xx klockan 06.41. Hela övre våningen och delar av den undre är redan övertända innan räddningstjänstens ankomst. Samstämmiga vittnen berättar att branden uppmärksammades genom en explosion, vilken skulle ha inträffat exakt klockan 06.30. Ett av vittnena är hundra procentigt säker på denna tidsangivelse, han färdades i sin personbil på X-vägen direkt utanför kemiföretaget då han registrerade den kraftiga smällen, som även fick marken att vibrera. Han kör då omedelbart upp till gårdsplan framför industribyggnaden, detta för att se om han kan bistå ev. skadade människor. Där möts han av de två arbetare som uppehållit sig i byggnadens nedre plan vid brandutbrottet. De var chockade med verkade kroppsligt oskadade. Vid denna tidpunkt, cirka 06.32, är hela lokalen rökfylld dock ännu inte övertänd. Man ser heller inga lågor vid kromateringslinen, vilken ligger längst till höger i byggnaden sedd från gården. Enligt en av dem som befann sig i produktionslokalens nedre våning skall branden först ha setts vid den s.k. silverlinen, vilken ligger längst till vänster.

Han som upptäcker branden arbetar på nedre våningen i produktionsbyggnaden. Enligt uppgift upptäcker denne branden när en brinnande plastskiva faller ner från övre plan. Han tar sig snabbt upp till detta plan och finner då att det brinner med meterhöga lågor i direkt anslutning till den s.k. silverlinen. Lågor och framför allt rökutvecklingen gör att han skyndsamt tar sig ner till bottenplan, varifrån han slår larm. Detta måste ju innebära att explosionen inträffar efter det att den anställde upptäcker branden. När man studerar brandbilderna, med sina ofantliga rökmoln stigande mot morgonhimlen, får man snarast en känsla av att det är en oljeindustri som brinner. Jag fick samma intryck när jag själv anlände till brandplatsen strax efter klockan 07.00 branddagen.

Brandförloppet? Det finns en hel del oklarheter i själva brandförloppet. Hur länge hade det brunnit när den brinnande plastskivan faller ner och den anställde då upptäcker branden? Vad är det som orsakar den omvittnade och kraftiga explosionen? Hur kommer det sig att kemiföretagets personal, vilka befinner sig i angränsande lokal, inte har registrerat någon explosion? Samt det absolut viktigaste spørsmålet; Vad är brandorsaken och vad är tändkällan? Silverlinen, där branden enligt den anställde först registrerades består av en mängd större plastkar, i vilka det till största delen finns vatten och en viss procentsats kemikalier. Det är en line för ytbehandling av metallföremål. Linen löper i en, i stort sett, inplastad tunnel vars höjd är ca 6 meter och dess bredd ca 4 meter. Föremålen som skall ytbehandlas doppas ner i de kemiblandade karen varefter de lyfts upp och stoppas ner i ett nästkommande kar för avsköljning. Därefter finns det s.k. torkare i vilken produkterna slutligen transporteras in i. De aktuella plastkaren har ett djup av ca 1,2 meter och en bredd av ca 3,8 meter. Plastkaren är försedda med nivåvakter vilka håller koll på vätskemängden. Dessutom finns det värmeslingor i karen, dessa ligger under vätskenivån. El-leveransen till dessa el-slingor sker från en särskild el-motor som ligger i direkt anslutning till linan. Enligt uppgift var det endast silverlinen som var i drift den aktuella morgonen. Om vi nu håller oss till den ”naturliga brandorsaken”, d.v.s där vi helt utesluter att branden skulle vara anlagd, måste detta innebära att branden har pågått en god stund i linan och tunneln innan den anställde varseblir skeendet. När väl branden skaffat sig fäste i plastkonstruktionen, tunneln innehåller onekligen en hel mängd plastprodukter, kan brandförloppet sedan gå ytterligt snabbt. Heta brandgaser, till stor del oförbrända, fyller snabbt upp utrymmet i produktionslokalens övre våningen. En brandgasexplosion någonstans i detta förlopp skulle vara helt möjlig. Det behöver ju inte brinna i samtliga 6 plasttunnlar för att utveckla energi till en brandgasexplosion, en övertänd silverline räcker mer än väl. Vad är i sammanhanget brandorsaken? Vi har nämnt el-slingorna vilka värmer innehållet i karen, och de gör detta under vätskenivån. Skulle vätskenivån av någon anledning sjunka skall nivåvakten träda in och reglera skeendet. Om nu nivåvakten skulle falla vid en sådan vätskeminskning i karen, kan detta naturligtvis leda till en onormal upphettning av plastkärnen vilket kan starta en

brand. Sedan har vi själva el-motorn till el-slingorna, denna finns ju i direkt anslutning till linen. En överhettad motor kan mycket väl vara brandstiftare. Brandgasexplosionen måste ha inträffat efter det att den anställde lämnat övre plan, sedan han konstaterat branden i silverlinen. Efter övertändningen har ingen människa kunnat ta sig upp till den övre delen av produktionslokalen. Allt talar för att branden har pågått en god stund innan den upptäcks av personalen på bottenplan, kanske 15-20 minuter.

När räddningsstyrkan anländer är den stora produktionslokalen så gott som helt övertänd. Det gällde i första hand att se till så inte den insatta personalen kom till skada, vare sig av nedfallande byggnadsdelar som av utvecklade giftiga brandgaser, vilka bl.a innehöll cyanid och syror. En begränsningslinje upprättades mellan de två produktionslokalerna, det gällde då att med så lite vatten som möjligt försöka förhindra en brandspridning. Ett flöde av släckvatten kunde lätt föra med sig mängder av miljögifter till omgivningen. Från den intilliggande lokalen höll man begränsningslinjen med hjälp av vattenkanoner. Släckvattnet från dessa kunde dock rätt så effektivt uppsamlas i lokalens invallning, vilken omgärdade uppsamlingskärnen för använda kemikalie- och vattenblandningar. Under insatsen inledningskede inträffade enligt räddningpersonalen explosioner, sannolikt härrörde sig dessa från nedfallande tak och väggar av betong. I den intilliggande produktionslokalen förekom det samma verksamhet som i den brinnande delen, ytbehandling i uppvärmda plastkärl. Denna lokal kunde också räddas från att brandsmittas. Räddningstjänstens insats avslutades dagen efter klockan 10.06, då hade den stora, tre år gamla, produktionslokalen skattat åt förgängelsen. Efter branden återstår ett omfattande rivnings- och saneringsarbete, eventuellt utrunna gift- och kemikalieprodukter i rasmassorna måste omhändertas. Med tanke på brandens omfattning, och den (efter branden) debatterade verksamheten, måste man anse att räddningsinsatsen utfördes med ett minimum av skador på omgivningen. Här tillvaratas rester från de havererade cisternerna, vars innehåll samlats upp i invallningen som omgärdade behållarna. Enligt uppgift har man lyckats att efter branden tillvarata det mesta av de aktuella kemikalie- och vattenmängderna, vilka rann ut under insatsen. Från företagsledningen har det lämnats en del uppgifter på uppmätta temperaturer i produktionslokalen, temperaturer som har mätts löpande under natten som förgick branden. Några av dessa anger en del förhöjda värden, allt ifrån normala 65-70 grader till upp emot 120-160 grader. De högsta värdena skall ha registrerats i direkt anslutning till branden klockan 06.40. Var exakt dessa mätpunkter fanns placerade vågar jag inte ge mig in på, men den högsta temperaturen, runt 160 grader, skall ha noterats vid en mätpunkt intill silverlinen. Den borde i så fall befinna sig på ett lågt plan, eller kanske t.o.m. delvis under vätskeytan, ty då handlade det om en fullt utbruten brand!